

„Hol vagytok Ti régi játszótársak?”

Rendhagyó megemlékezés Telegdy Pálról

E keserűen nosztalgikus költői sóhaj öt-öltöt először eszembe, amikor kaptam a hírt: Telegdy Pál erdőmérnök életének 72. esztendejében hosszú, gyötrelmes küzdelem árán családfői, erdőfői és minden más világi feladatainak végzése alól eltálatott. Az ítélet jogerős és megmásíthatatlan.

Pali Barátunk!

Tudjuk, hogy az élet szárnyait mindnyájunknak a lehetségesnél rövidebbre szabják az égiek. Tudjuk, hogy olyan ellenféllel szemben vetted fel a kesztyűt, aki ellen ember legfeljebb csak időt, de háborút soha nem nyerhet.

Tudtuk és mégis reménykedtünk, hiszen ismertük makacs és következetes elszántságodat, optimizmusodat. Ilyen az emberi természet.

Mi először közel 60 éve egy IX. kerületi úttörő vagy DISZ rendezvényen találkoztunk. Majd a Ferencváros Mester és Liliom utcai sarkán cseréltünk gondolatokat a pályaválasztásról. Két flaszerkoptató naiv gyerek vitatta meg elképzeléseit az erdész élet szabadságáról.

Te a Budapesti Állami Erdőgazdaságot választottad gyakornoki szolgálatod helyéül. Egyszer büszkén említetted, hogy első szakmai mentorod a későbbi olimpiai bajnok *Igaly Diána* nagyapja volt. Ezt követően négy évig osztálytársak voltunk Szegeden az Erdészeti Technikumban. Sok közös „pesties” csibészégnek és balhénak voltunk szervezői és ki nem derített részesei. A tanulás mellett Te az önképzőkör elnöke-

ként vállaltál közösségi szerepet. Számomra emlékezetes maradt versírói és öblös hangodon előadott versmondó teljesítményed is.

Kitűnő eredményű érettségi oklevelleddel az ERDÉRT Vállalatnál helyezkedtél el, ahonnan társadalmi ösztöndíj segítségével kerültél az egyetemre. Időközben családot alapítottál, majd diploma megszerzése után (1967) az ERDÉRT Vállalat központjában kezdted mérnöki munkád (1967–1968).

Az igazi kihívást és tanulóéveket a Nagykőrösi Termelőszövetkezetek Erdőgazdasága műszaki igazgatóhelyettesi beosztása jelentette. Később a NE-FAG Monori Erdészeti Üzemigazgatósága főmérnöki feladatait bízták rád (1978–88).

Korábbi munkahelyeiden észlelted, hogy milyen hátrányos helyzetben vannak a nem állami erdőgazdaságok kereteiben gazdálkodó egyéni és társas erdőgazdálkodók. Az ellentmondások és hátrányos helyzetek ledolgozására a lehetőséget a szövetkezésben és közös érdekképviselet megszervezésében láttad. Jó időben és jó érzékkel fogtál a magad elé tűzött célok megvalósításához. Létrehoztad az első Magyar Magánerdőgazdasági Rt.-t, majd alapító tagja és első elnöke lettél a Társas Erdőgazdálkodók Országos Szövetségének. E szervezet volt valójában a mai is jól funkcionáló MEGOSZ elődje, melynek éveken át szintén elnöke voltál.

Nyugdíjas „prémium éveidben” sem hagytad magukra a magán-erdőgazdálkodókat. A MERSZ keretein belül kerestél az új erdőgazdák szakmai felkészítésének és érdekképviseletének lehetőségeit. E munkádtól ragadott el a kór. Attól a munkától, amely a sok küzdelem mellett sikereket és megbecsülést is eredményezett. Nálad kiérdemelt helyre került a Pro Silva Hungariae díj. (1999) Mintegy 44 éven át az OEE tagjaként munkálkodtál.

Ha visszagondolunk arra, hogy milyen személyiségi tulajdonságok vezettek e nagy ívű sikeres pályát teljesítéséhez, akkor meg kell említeni a lehetőségek és tennivalók gyors felismerésének képességét, a konok céltudatosságot, a kitűnő kapcsolatteremtő képességet, a korrekt és önzetlen társadalmi szerepvállalást. Mondják, hogy minden sikeres férfi mögött egy nő áll. Nos, esetekben őt Manyikának hívják, aki egy személyben volt titkár és gondos szerető, drukker és szelíd ellenzéki – mikor mire volt szükséged. Magánéletben szeretted a baráti társaságot, szerettél jókat enni és inni, pecáználni, feszegetni. Szeretted a szabad életet. Te nem lakni, hanem élni pottyantál e világra. Betegségedet is optimista természetességgel viselted.

Palikám, Igaz Barátom! Takarja hamvait az Erdő és a jelenünket habzsolva faló idő lenge harasztja. Férfi munkát végeztél, nyugodj békében!

Darabos István



„Öreg erdőm, hiszen mi elmegyünk
 Én is, Te is. Csak a Ritmus marad.
 A Lélek örök rejtett ritmusa.
 Nekem Te adtad, én átadom másnak.
 Öreg erdőm, hiszen mi elmegyünk.
 És fittyet hányunk mégis a halálnak!”

Karnis Gábor (1955–2013)



Karnis Gábor okleveles erdőmérnök türellemmel viselt hosszú betegség után, 2013. december 24-én, életének 58. évében elhunyt. Szerettei, barátai, munkatársai és a falubeliek 2014. január 4-én, szentmisén vettek végső búcsút tőle Kemencén.

Karnis Gábor Bajóton született 1955. február 21-én, erdészcsaládban. Az általános iskolát még Bajóton járta, majd a nyergesújfalui Irinyi János Gimnáziumban érettségizett. Indítatása a soproni Alma Materbe vezérelte, ahol 1979-ben kapta meg erdőmérnöki oklevelét. Korosztályának kiemelkedő képességű és közösségteremtő egyénisége, évfolyamának valétaelnöke volt.

Az Ipolyvidéki Erdő és Fafeldolgozó Gazdaságnál, a Diósjenői Erdészethél kezdte mérnöki pályáját, és onnantól lelke, egész élete a Börzsönyhöz kötődött. Az erdészeti irányítására kiszemelt fiatal tehetségként átkerült a Kemencei Erdészethez, ahol 1981-ben kapta meg erdészethatói kinevezését. Lelkesítő kihívást látott a tízezer hektáros erdészeti vezetésében. Különösen motiválta – amint azt gyakran emlegette –, hogy a folyami útszártól kivéve az erdészszakma minden szeletéből volt legalább egy kicsi ennél az erdészethél. Az erdőmérnöki praktikum olyannyira a kisujjában volt, hogy bármilyen erdészeti munkát elvégzett. Sokat dolgozott öletei megvalósításán.

A számítógép és internet nélküli világban is pillanatok alatt összeállította az üzleti tervet. Könnyedén tervezett magasrakodót, utat. Részleteiben foglalkozott a fahasználattal, minden új technológia kipróbálására törekedett. A Börzsönyi zord körülményekhez megfélelőket adaptálta, így alkalmazott a Börzsönyben az elsők között a Kemencei Erdészeti kötélpályát, kihordószerelvényt. Maga intézte a kereskedelmet és a fagyártmány-termelést. Kiválóan ismerte az erdő életközösségét, életfolyamatait, kölcsönhatásait, az erdőművelés fortélyait. Hozzáértéssel működött gépjárművel és erdei vasutat. A fogatüzemben nem csak a kíméletes közelítés eszközt látta. Szívből szerette a lovakat, „suttagó” volt. A komiszabb lovakat is durvaság nélkül bírta együttműködni, és ha kellett, ő etette, vagy éppen gyógyította őket. Szerette azokat az estéket, amikor tucatszám közelítő ló pihent az erdészeti istállóban. És a szíve csücskében ott volt örök szenvedélye, a vadászat.

Karnis Gábor mestere volt a munkatársai vezetésének, az emberi kapcsolatteremtésnek is. Indulatosan szólni talán soha, senki sem hallotta. Nem csak az erdészeti fogadta be „Főnöknek”, munkatársai jó hírért vitték, így a környékbeli falvak lakói is hamar megismerték és megszerették. Kemence közösségi életében a betegsége kezdetéig tevékeny szerepet vállalt. Több cikluson át volt önkormányzati képviselő, a Szociális, Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság elnöke. Alapítója, nyertes pályázatot író tagja, majd elnöke lett a Kemence Köz-

ségért Közalapítványnak. Kuratóriumi tagja volt az Alapítvány a Kemencei Általános és Zeneiskoláért Alapítványnak, tagja volt a Börzsöny Baráti Kör elnökségének.

Karnis Gábor jószívű és segítőkész volt. Nem tudott olyan döntéseket hozni, hogy azok következtében emberi sorsok rossz irányba forduljanak. Az 1990-es évek elején, a nagy változások időszakában, noha belátta szükségességét, mégis nehezen viselte az erdészeti kényszerű átszervezését. Az erdészeti megosztását, kapacitásainak kiszervezését úgy hajtotta végre, hogy az a legkevésbé sértse a munkatársai érdekeit, mindenkinek legyen megélhetése. Mégis talán az átszervezés felte-
ti vívódás ásta alá először egészségét, és így tört meg először az életpályája.

Karrierje következő lépcsőjeként, 2000-ben főmérnöki beosztást kapott, de akkor lelke mélyén Gábor már nem akart semmi más lenni, csakis régi kemencei erdészetható.

Karnis Gábor a legnagyobb nehézségekben is hűséges volt feleségéhez, két gyermekéhez, barátaihoz. Hivatásához és első munkahelyéhez, az erdőgazdasághoz, a későbbi Ipoly Erdő Zrt.-hez szintén mindvégig hűséges maradt. Adott szavától soha el nem tért. Hűséges volt az élethez is, amíg tudott, küzdött a kór ellen. Családjához, Kemencéhez, a Börzsönyhöz utolsó pillanatáig ragaszkodott.

Mindenki számára, aki féltette, az advent gyötrelmes várakozással, rossz sejtéssel, de az utolsó pillanattal azzal a reménnyel telt, hogy Gábor talán mégis képes lesz megküzdeni a betegséggel.

Karnis Gábor a szorgalmánál, tehetségénél, becsületénél fogva többre volt hivatott, mint amit a sorsa megengedett. Szenteste a harangszóra bizonyára megnyílt az ég, és Gábor békecségyben, ahogyan egész életében ismertük, csendesen távozott.

Hamvait kopjafával jelölt helyen, a Börzsönyi erdő őrzi majd. A téli napforduló múlt és jövő, elmúlás és keletkezés, eleve nek és holtak találkozásának a napja. Aki szerette Gábort, annak az emlékezés és a hála napja is lesz azért, hogy ismerhette Őt. Nyugodjon békében!

Zoltán János

Losonczi Zoltán (1940–2013)



Losonczi Zoltán 1940. február 24-én született Ártádon első gyermekeként. Édesapja, Losonczy Zoltán a vasútnál dolgozott vonatvezetőként, édesanyja, Varga Róza a háztartást vezette. Észak-Erdély felszabadítása után édesapját Máramaroszigetre helyezték, a család is odaköltözött. Gondtalan, vidám kisgyermekkorát a front közeledte szakította félbe. Legszükségesebb holmijukkal kellett menekülniük a közelgő szovjet csapatok elől. (Később felnőttként többször is szívesen ellátogatott Máramaroszigetre.)

Viszontagságos kerülők után ismét Ártádon, a dédszüülőknél találtak új otthonra. A jó képességű, értelmes, éles eszű gyermek ott

kezdte iskoláit társainál egy évvel korábban, 5 évesen. A debreceni Mechwart András Gépipari Technikumban érettségizett 1957-ben. Diáktársaival – akik közül többen bebörtönöztek a megtorlás éveiben – részese volt az '56-os forradalom eseményeinek, ami egész életére hatással volt. 17 évesen a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatója lett, ahol 1962-ben közlekedésmérnöki diplomát szerzett. A Szolnoki Közúti Igazgatóságnál az útfenntartási osztály vezetőjeként dolgozott 1991-ig. Majd a kecskeméti Közúti Igazgatóság műszaki igazgatójaként 1995-ben ment nyugdíjba.

1966-ban feleségül vette a csongrádi származású Piroska Rékát. Két gyermekük született: Réka és Áron. A család 1991-ben Szolnokról Csongrádra költözött, felesége polgármesterré választása miatt. Nyugdíjas éveiben tevékeny életet élt, segítette feleségét közéleti munkájában.

2001-ben megözvegyült. Feleségénél rákos betegséget diagnosztizáltak, aki három hónapos küzdelem után elhunyt. Zoltán ez alatt mindvégig mellette volt, ápolta, de sajnos a felesége kezelésénél elkövetett orvosi műhiba következményeit nem lehetett visszafordítani. Az elkövetett mulasztás miatt perbe fogta a kórházat, évekig küzdött az igazáért és a megítélt kártérítést beteg gyermekek gyógyítására ajánlotta fel.

Nyugdíjas korát a munka, a közéleti tevékenység és a legfontosabb: gyermekei és unokái szeretete, az életükben való aktív részvétel, a róluk való gondoskodás töltötte ki. A csongrádi házat, gazdaságot, szőlőt gondozta. Sokan ismerték és szerették zamatos rozé- és vörösbortait.

Tagja volt számos közéleti egyesületnek: a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének, az Erdélyi Baráti Körnek, a Szentes-Csongrádi Rotary Klubnak. Számos hazai és határon túli jótékonyági kezdeményezést támogatott, nemzeti kötődése mindvégig fontos volt számára.

Kárpótlások révén erdőterületeket is szerzett (szerényiségére jellemző, hogy sok esetben azokat, amik már nem kelleknek másoknak). E révén került kapcsolatba a helyi csoportunkkal. Aktív, nyíltszívű, barátságos embernek ismertük meg. Emlékezetes volt a 2009. decemberi kirándulásunk Csongrádra, amit Ő szervezett meg és a házigazda-vendéglátó szerepét is vállalta. A városnézés mellett megtekintettük apósának dr. Piroska János néhai polgármesternek állandó kiállítását. Dr. Piroska János festőművészt akvarelljei, tájképei és csendéletei tettek híressé, és a 30-as években a város polgármestereként jelentős, a település mai arculatát is meghatározó építő munkát végzett. A polgármesteri hivatalból átsétáltunk a Nagyboldogasszony római katolikus templomba, ahol orgonazenét hallgattunk és megcsodáltuk a két éve hívói adományból felállított kristálycsillárt. A városnézés után Wass Albert erdélyi író, költő életéről és műveiről tartott ismertetőt egyik tagtársunk. Érdekesként megnézhetjük Losonczi Áron üvegbeton mintadarabjait is.

Természetesen a kirándulás után is aktívan részt vett a helyi csoport rendezvényein.

Mindvégig megtartotta református hitét, de jó kapcsolatot ápolta a katolikusokkal is. Kezdeményezésére állítottak szobrot a rendszerváltásunk első miniszterelnökének, dr.

Antall Józsefnek. Mivel a város a közterületén nem állította fel, Ő elérte, hogy a templomkertben kapjon helyet a miniszterelnök szobra. A csongrádi református gyülekezetben presbiterként is szolgált.

2013. szeptember 26-án váratlan hirtelenséggel hunyt el otthonában. Losonczy Zoltán személyében értékes embert veszített el országunk és benne az egyesületünk is!

Emlékét megőrizve, családtagjai, tisztelői mellett sírjára koszorút helyezett el a Helyi Csoportunk is.

Sere Ferenc
HCs. titkár

Makkos Antal (1956–2013)



1956. augusztus 19-én született Ajkán. Ott nevelkedett és járt általános iskolába, kiváló eredményeket felmutatva. Középiskolai tanulmányait Sopronban, a Roth Gyula Erdészeti Technikum és Szakközépiskolában

folytatta, 1974-ben tett sikeres érettségi vizsgát. Azt követően kezdő erdészként a Balaton-felvidéki Állami Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság volt az első munkahelye. 1976-ban erdőgazdálkodási technikus képesítést szerzett Sopronban. A következő munkahelye Ajkán volt a HM Veszprémi Erdőgazdaságnál, ahol kerületvezető erdészként a vadásztatás is a feladatai közé tartozott. Közben 1979-ben megnősült és ugyanabban az évben megszületett fiú gyermeke Antal, majd 1982-ben lánya Eszter. 1980-ban a családdal együtt költöztek Padragkútra erdészeti szolgálati lakásba, amit később megvettek. 1982-ben erdészeti növényvédő technikus vizsgát tett.

Az Ajkai Erdészethél 1994-ig állt alkalmazásban. Azt követően magánerdő társulásoknál szakirányítói feladatokat látott el és hivatásos vadászként dolgozott.

Haláláig három unokájának örülhetett. Lányától született Réka és Ábel 2010-ben, illetve 2012-ben, fiától pedig Hanna 2011-ben.

Tragikus hirtelenséggel, egyetlen hónap leforgása alatt ragadta el a könyörtelen halál, 2013. szeptember 30-án. Temetésére Ajkán a Hársfa utcai temetőben került sor 2013. október 11-én. Anti barátunk emlékét megőrizük. Nyugodjon békében!

Gyenge Álmos

Telegdy Pál (1942–2014)



1942 július 27-én született Alagon, még békeidőben, bár az ország már hadiállapotban állt.

Iskoláit 1948-ban, akkor kezdte, amikor már eldőlt a hatalom kérdése a politikai játszóterén. A kiskololás évek a Mester utcai nyelvszakos általános iskolában teltek, ahol többek között

Bujtor István és a politikussá lett irodalmár, Speidl Zoltán voltak az osztálytársai.

Egy évre beállt erdei munkásnak a Budapesti Állami Erdőgazdasághoz, és őt is, mint számos szakmatársát megcsapta az erdő jó levegője, elvarázsolta a természet szépsége és megigézte a madarak koncertje. Első mestere Igaly György, a Kamaraerdő erdészkerület vezetője volt, akitől később is sok emberséget és szakmai ismeretet tanult.

1957-ben erdészeti technikumba jelentkezett Szegedre. Itt már megmutatkozott közéleti és humán érdeklődése, mert önképzőkori elnök és az iskolarádió szerkesztője lett. 1961-ben érettségizett, és szerzett erdésztechnikusi oklevelet.

Egy évet a praxisban töltött, majd 1962-ben megkezdte tanulmányait a soproni Alma Materben. Az egyetemen széles körű rokonszenv övezte a segítőkész, mindig jó kedélyű, humor-gazdag személyiségét.

1967-ben, az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán erdőmérnöki oklevelet szerzett.

Még az egyetemen, az évfolyamban az elsők között házasodott meg, és alapított családot Manikával.

A végzést követően, az oklevél birtokában, ösztöndíjasként az Erdei Termékeket Értékesítő Vállalatnál (ERDÉRT) helyezkedett el. Előbb áruforgalmi előadó a 11. számú telepen, majd a 6. sz. telepen mérnökgyakornokként dolgozott. A kötelező gyakornoki idő letelte után a vállalat központjában előadói munkakörbe került.

Feladatai közé tartozott az ország építőipari cégei, a TŰZÉP Vállalat és az ÁFÉSZ telepei fenyő fűrészáruval való ellátásának koordinálása, valamint a termelőszövetkezetek fenyő fűrészáru igényeinek kielégítése.

Instruktor volt az ERDÉRT alsószolcai telepének, majd pedig a cég tuzséri telepén is betöltötte ezt a fontos feladatkört. De bábáskodott a Mátrai Állami Erdőgazdaság gyöngyösi telepének beindításánál is.

A tuzséri részlegnél más képességei is érvényesülhettek, ugyanis a középvezetők részére továbbképzést, tanfolyamot vezetett.

Az ERDÉRT-nél eltöltött hét év után új munkaterületre került, Nagykovácsra, a Termelőszövetkezetek Erdőgazdaságához, műszaki vezető beosztásba. Ennek az alföldi városnak öt termelőszövetkezete volt, mintegy háromezer hektár erdővel. Az ott folyó szerteágazó szakmai munka irányítása volt a feladata. Munkakörébe tartozott többek között a város fásítása, valamint az úgynevezett Pálfája erdő parkerdővé alakításának megtervezése és a kivitelezés művezetése.

1976-ban a ceglédi Magyar-Szovjet Barátság Termelőszövetkezet erdészeti-vadászati ágazatvezetője lett. Itt nem más volt a közvetlen főnöke, mint a tsz elnök Skultéti József, akit a Nehéz emberek című emlékezetes dokumentumfilm-sorozat egyik emblemikus szereplőjeként ismert meg az ország.

A korszerű gondolkodására jellemző, hogy részt vett a termelőszövetkezet környezetvédelmi tervének kidolgozásában.

1978-ban került vissza az „igazi” szakmai területre, a NEFAG Rt. Monori üzemi igazgatóságának főmérnökeként. Ez az üzemegység volt akkoriban az ország legnagyobb er-

dészete. Irányítása alatt öt mérnök, 37 technikus és 270 fizikai dolgozó tevékenykedett.

A 13 ezer hektár erdő munkáinak irányítása mellett hozzá tartozott a Budapesti Gépjavitó üzem, továbbá két fagyártmányüzem is, önálló nehézgépjüzemmel és műhellyel.

A feladatok nagyságrendjét jól érzékelteti az üzem évi 70 ezer köbméteres fakitermelése, és az ez után keletkező 250–280 hektár erdőfelújítás. Ezeket a feladatokat csak másféle termelési szerkezetben lehetett elvégezni, így egyik kezdeményezője volt az erdészeti vállalkozások szervezésének.

Ezekből a vállalkozásokból fejlődött ki az Erdőszöv cégcsoport, amely kezdetben szakcsoportként, majd szövetkezet, illetve betéti társaság és kft. formában működött, majd ezek összevonásával létrejött az Erdőszöv Első Magyar Magán-erdőgazdasági Részvénytársaság.

Ezekben a szervezetekben vezető tisztségeket töltött be, így a NEFAG Monori üzemi igazgatósága főmérnöki munkakörétől meg kellett válnia.

Az Erdőszöv cégcsoportnál eltöltött évek sok munkát, számos újdonságot és rengeteg konfliktust hoztak az életébe. Erre az időszakra esett az ország életének egyik legnagyobb fordulópontja, a rendszerváltozás is. Ez nem sokkal később az erdészeti ágazatban a részleges magánosítást hozta magával.

Megérezte az „idők szavát”, és alapítója, majd 1994-től 2003-ig elnöke volt a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének.

Társadalmi aktivitását és elismertségét jól jellemzi, hogy beválasztották a Magyar Mező- és Erdőgazdálkodási Érdekképviseleti Szövetség, a MAÉT elnökségébe, és hasonlóan elnökségi tagja volt a Társadalmi Uniónak, a Civil Szervezetek Országos Tömörülésének.

2004 decemberében megalakult a Magyar Erdőgazda Szövetség, aminek a legutóbbi időkig az elnöke volt. Ennek a szervezetnek a küldetését így fogalmazta meg: a kisebb, főleg egyéni erdőgazdálkodók érdekképviselete, erdészeti és természetvédelmi ismereteinek fejlesztése. A szövetség keretében mintegy 400 erdőgazdának tartottak szakmai tanfolyamot.

Az oktatói vénája számos alkalommal kifejezésre juthatott, mert az erdészeti érdekképviselet és a vállalkozások témakörben több alkalommal meghívott előadó volt a Nyugatmagyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán. Nagy megtiszteltetés volt számára, hogy a magán-erdőgazdálkodásról előadást tarthatott az MTA Erdészeti Osztálya keretében.

Korszerű szemléletét érzékelteti, hogy egyike volt azoknak, akik az erdészetszakmán belül fölsímtették a kommunikáció jelentőségét. Felelős kiadója volt a négy évfolyamot megélt ERDŐGAZDA című folyóiratnak. Ebben különböző témakörökben maga is publikált. Hosszú praxisa alatt néhány cikke megjelent az Erdészeti Lapokban és a Kistermelők Lapja újságban is.

Tagja volt az Országos Erdészeti Egyesület Közönségkapcsolatok Szakosztálynak. Szakmai munkásságát számos elismerés övezte: Fásítási, Alföldfásítási emlékérem, Nagykovács város emlékérmé. 1999-ben pedig megkapta a szakma legmagasabb állami elismerését jelentő Pro Silva Hungariae kitüntetést is.

Zétényi Zoltán